

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.10.1969, sp. zn. 2 Cz 29/69, ECLI:CZ:NS:1969:2.CZ.29.1969.1

Číslo: 29/1970

Právní věta: Usnesení, jímž soud ukládá navrhovateli v řízení o způsobilosti k právním úkonům, aby do přiměřené lhůty předložil lékařské vysvědčení o duševním stavu vyšetřovaného, je usnesením, kterým se upravuje vedení řízení; odvolání proti němu není přípustné.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.10.1969

Spisová značka: 2 Cz 29/69

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Odvolání, Řízení před soudem, Rozhodnutí soudu, Způsobilost k právním úkonům

Předpisy: 99/1963 Sb. § 170

§ 186

§ 202

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatel (Semenářský státní statek, n. p. v D. R.), navrhl, aby byl jeho pracovník F. Z. omezen ve způsobilosti k právním úkonům, jmenovitě v jednání před soudy a orgány státní správy. K tomu uvedl, že F. Z. předkládá ve sporech, které vede s navrhovatelem, zcela nepodložená věcná tvrzení a procesní námitky v zjevné snaze mařit výsledky řízení a oddalovat rozhodnutí.

Okresní soud ve Žďáře nad Sázavou uložil usnesením ze 4. 4. 1969 navrhovateli, aby předložil do 15 dnů od doručení tohoto usnesení lékařské vysvědčení o duševním stavu F. Z., s tím, že jinak bude řízení zastaveno. V odůvodnění usnesení poukázal zejména na to, že je třeba, aby bylo předloženo lékařské vysvědčení vystavené odborným lékařem – psychiatrem v poslední době, poněvadž lékařské zprávy, o něž se dosud opíral navrhovatel, jsou z let 1964 a 1966.

Krajský soud v Brně zrušil usnesením z 29. 5. 1969 usnesení soudu prvního stupně a uložil mu, aby ve věci dále jednal. Zdůraznil především, že se řízení vede i v zájmu F. Z., poněvadž má ukázat, zda intenzita jeho psychických potíží, které jsou patrné z lékařských zpráv (byť staršího data), je takového rázu, že nasvědčuje potřebě zbavení, případně omezení F. Z. ve způsobilosti k právním úkonům. Za takového stavu se rozhodně – podle názoru krajského soudu – nejeví postup navrhovatele jako šikanózní jednání vedené záměrem ztížit F. Z. život a omezovat jej v jeho právech.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že byl usnesením krajského soudu porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

Řízení o zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům se zahajuje (§ 81, 186 o. s. ř.) buď bez návrhu, nebo na návrh. Podle § 186 odst. 2 o. s. ř. mohou podat návrh na zahájení tohoto řízení jednak zdravotnické zařízení nebo státní orgán, jednak i občan nebo organizace. Tak je ustanovením § 186 odst. 2 o. s. ř. vymezen okruh účastníků tohoto řízení, jimiž jsou navrhovatel a osoba, o jejíž způsobilosti k právním úkonům se jedná. Jestliže nepodává návrh na zahájení řízení zdravotnické řízení nebo státní orgán, nelze vyloučit, že by mohlo být zahájení tohoto řízení navrhováno i ve zcela neodůvodněném případě. Přitom nejen rozhodnutí o zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům (a určení rozsahu tohoto omezení), ale již samo uskutečnění tohoto řízení by se mohlo nepříznivě odrazit v postavení dotčeného občana. Se zřetelem k tomu je na místě náležitá ochrana občanů proti neodůvodněným zásahům nebo dokonce šikanózních návrhů. A to je smyslem ustanovení § 186 odst. 2 o. s. ř., podle něhož může soud v případě, že návrh nebyl podán zdravotnickým zařízením nebo státním orgánem, uložit navrhovateli, aby ve stanovené lhůtě předložil lékařské vysvědčení o duševním stavu vyšetřovaného s tím, že zastaví řízení, nebude-li toto vysvědčení předloženo. Vždy je však věcí soudu, aby uvážil podle okolností konkrétního případu, zda má být uloženo předložení lékařského vysvědčení či nikoli.

V této věci uložil soud prvního stupně navrhovateli (jímž nebylo zdravotnické zařízení nebo státní orgán), aby předložil do 15 dnů od doručení tohoto usnesení lékařské vysvědčení o duševním stavu F. Z. Navrhovatel nevyhověl výzvě a podal proti usnesení soudu prvního stupně odvolání. Krajský soud, který rozhodoval o tomto odvolání, zkoumal věcnou správnost usnesení soudu prvního stupně a nezabýval se otázkou, zda je vůbec proti tomuto usnesení soudu prvního stupně přípustné odvolání (§ 201 o. s. ř.).

Usnesení, kterým soud za podmínek § 186 odst. 2 o. s. ř. ukládá navrhovateli, aby předložil lékařské vysvědčení, má především – jak již bylo rozvedeno – zabránit tomu, aby nebyl podáván neodůvodněný návrh na zahájení řízení o zbavení či omezení způsobilosti k právním úkonům. Z toho plyne, že toto usnesení nepřispívá k rozhodnutí ve věci samé, nýbrž má – za určitých konkrétních podmínek, které se mohou za řízení měnit – upravit postup soudu, a to tak, aby bylo možno účinně zabránit jednání o návrhu, který nebyl od počátku důvodný, popř. i tak, aby bylo řízení před soudem vedeno co nejrychleji a nejúčelněji. Jde tedy o usnesení, které se týká toliko vedení řízení a kterým soud není vázán (§ 170 odst. 2 o. s. ř.); to znamená, že proti němu není přípustné odvolání (§ 202 odst. 1 písm. a) o. s. ř.).

Jestliže tedy krajský soud nezamítl odvolání navrhovatele proti usnesení soudu prvního stupně jako nepřípustné, porušil zákon v ustanovení § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. ve vztahu k ustanovením § 201, 202 odst. 1 písm. a) o. s. ř.